

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ҶАЪОЛИЯТИ ОБУҶАВОШИНОСӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон с. 2002, №11, мод. 741; с. 2006, №3, мод. 167;
с. 2007, №7, мод. 441; с. 2011, №12, мод. 850; с. 2014, №7, қ. 2, мод. 418;
Қонуни ҚТ аз 23.07.2016 с., №1345)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқии ҷаъолиятро дар соҳаи обуҷавошиносӣ муқаррар намуда, ба таъмин намудани талаботи давлат, шахсони ҳуқуқию воқеӣ ба маълумоти обуҷавошиносӣ, инчунин иттилоот дар бораи вазъи муҳити зист равона гардидааст.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- **ҷаъолияти обуҷавошиносӣ** - раванди мушоҳидаи вазъи муҳити зист, ҷамъоварӣ, коркард, таҳдид, нигоҳдорӣ, пешниҳод, баамалбарории маълумот ва пешгӯии тағйирёбии вазъи муҳити зист, инчунин корҳои таъсиррасонии ҷаъолана ба раванди обуҷавошиносӣ ва дигар равандҳои геофизикӣ (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **мониторинги муҳити табиӣи зист** - мушоҳидаи дарозмӯҳлат ба вазъи муҳити зист, ҳодисаҳои табиӣи дар он баамалоянда, инчунин баҳодаҳӣ ва пешгӯии вазъи он (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **нуқтаи статсионарии мушоҳидавх ба вазъи муҳити зист, (минбаъд нуқтаи статсионарии мушоҳидавӣ)** - маҷмӯе, ки қитъаи замин ё як қисми акваторияи (қитъаи баҳр, дарё ва ғайра) дар он асбобу анҷом ва таҷҳизотҳои барои муайян кардани хусусияти муҳити зист пешбинишуда дар бар мегирад (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **нуқтаи сайёри мушоҳидавӣ ба вазъи муҳити зист (минбаъд - нуқтаи сайёри мушоҳидавӣ)** - маҷмӯе, ки аз платформаи (дастгоҳи парвозкунанда ё дигар воситаҳои ҳаракат) дар он асбобу анҷоми барои муайян кардани хусусияти муҳити зист насбшуда иборат аст (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **шабакаи мушоҳидавӣ** - маҷмӯи нуқтаҳои мушоҳидавии статсионарӣ ва сайёр, аз ҷумла ҷойҳои навбатдорӣ, стансияҳо, лабораторияҳо, марказҳо, идораҳои обуҷавошиносӣ, расадхонаҳо барои мушоҳида ба равандҳои физикӣ ва кимёвӣи дар муҳити зист ба амалоянда ва муайян намудани хусусиятҳои ҳавошиносӣ, иқлимӣ, аэрологӣ, обшиносӣ, яхшиносӣ гелиогеофизикию ҳавошиносии кишоварзии пешбинишуда, инчунин барои муайян кардани дараҷаи ифлосшавии ҳавои атмосфера, ҳок ва иншооти обӣ (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **шабакаи давлатии мушоҳидавӣ** - шабакаи мушоҳидавии мақомоти махсуси ваколатдоркашуда дар соҳаи обуҷавошиносӣ ва соҳаҳои ба он наздик (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **иттилоот дар бораи вазъи муҳити зист** - маълумоте, ки дар натаҷаи мониторинги муҳити зист ба даст оварда мешавад (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **иттилооти таъҷилӣ** - иттилооти таъҷилан интиқол додашаванда оид ба ҳодисаҳои хатарноки табиӣ, тағйироти ногаҳонии амалӣ ва пешбинишавандаи обу ҳаво ва ифлосшавии муҳити зист, ки ба ҳаёту саломатии аҳоли ва муҳити зист зарар расонда метавонанд (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **маводи иттилоотӣ** - иттилооти ҷамъбаастшудаи дар натиҷаи таҳлили маълумот бадастовардашуда, ки барои паҳнкунӣ ва истифода пешбинӣ шудааст (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **иттилооти таъиноти умумӣ** - иттилооти дастраси коркардшуда оид ба вазъи воқеӣ ва пешгӯишавандаи муҳити зист ва сатҳи олудашавии он (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **иттилооти махсус** - иттилоот дар бораи обуҷавошиносӣ, ки дар асоси шартнома пешниҳод мешавад ва барои оморасозии он гузаронидани корҳои иловагӣ, аз ҷумла ҷамъоварӣ, коркард ва таҳлили иттилооти мазкур, зарур аст (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **таъсиррасонии ҷаъолана** - таъсиррасонӣ ба равандҳои ҳавопшноӣ ва дигар равандҳои геофизикӣ бо мақсади ба танзим даровардани онҳо ва кам кардани зарари эҳтимолӣ аз ин равандҳо ба аҳоли ва иқтисодиёт (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);

- **ташкilotҳои махсусгардондашудаи таъсиррасоии ғаёлона ба равандҳои ҳавошиносӣ** - шахсони ҳуқуқие, ки растаниҳои кишоварзиро аз жола ҳимоя карда, боришот, парокандашавии туман ва тармафароиро ба танзим мебароранд (**ҚҶТ аз 23.07.16 с., №1345**);

- **стансияҳои дурдаст** - стансияҳое, ки аз маҳалҳои аҳолинишини шахру деҳот дар масофаи дур ва шароити мураккаби физикию ҷуғрофӣ воқеъ гардида, бо онҳо алоқаи мунтазами нақлиётӣ вучуд надорад (**ҚҶТ аз 23.07.16 с., №1345**).

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ғаёлияти обуҳавошиносӣ

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ғаёлияти обуҳавошиносӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки аз тарафи Тоҷикистон эътироф шудаанд, иборат мебошад.

БОБИ 2.

ТАНЗИМ ВА ИДРАИ ДАВЛАТИИ ҒАЁЛИЯТИ ОБУҲАВОШИНОСӢ

Моддаи 3. Самтҳои асосии танзим ва идораи давлатии ғаёлияти обуҳавошиносӣ

Самтҳои асосии танзими давлатии ғаёлияти обуҳавошиносӣ аз инҳо иборатанд:

- ташаккул додан ва таъмин намудани кори шабакаи давлатии мушоҳидавӣ;
- таъмин намудани мақомоти ҳокимияти давлатӣ, Қувваҳои мусаллаҳи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин аҳоли бо иттилоот дар бораи вазъи воқеъ ва пешбинишавандаи муҳити зист, аз ҷумла ахбори таъҷилӣ;
- муайян кардани талабот ба маводи иттилоотӣ;
- муайян кардани номгуӣ корҳои дорои аҳамияти ҷумҳуриявӣ дар соҳаи обуҳавошиносӣ, ташкил ва таъмини иҷрои онҳо;
- ташаккул додани захираҳои иттилооти давлатӣ дар соҳаи обуҳавошиносӣ, таъсис додан ва ба роҳ мондани кори фонди ягонаи давлатии маълумот дар бораи муҳити табиӣи зист;
- ташкил ва гузаронидани корҳо оид ба таъсиррасоии ғаёлона ба равандҳои ҳавошиносӣ ва дигар равандҳои геофизикӣ, инчунин назорати давлатӣ ба гузаронидани ин корҳо дар тамоми қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- таъмин намудани муҳофизати шабакаи мушоҳидавӣи давлатӣ;
- иштирок дар ҳамкории байналмилалӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи обуҳавошиносӣ;
- додани иҷозатномаи (литсензия) ғаёлият дар соҳаи обуҳавошиносӣ мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 4. Идораи давлатии ғаёлияти обуҳавошиносӣ

Идораи давлатии ғаёлияти обуҳавошиносиро мақомоти ваколатдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардонад.

Моддаи 5. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ғаёлияти обуҳавошиносӣ

Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ғаёлияти обуҳавошиносӣ аз инҳо иборатанд:

- таъмини гузаронидани сиёсати ягонаи давлатӣ;
- қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, ки шарту тартиби амалӣ гардонидани ғаёлияти обуҳавошиносиро муайян менамоянд;
- ба амал баровардани сиёсати тарифӣ ва кредитию молиявӣ;
- тасдиқи сохтори мақомоти ваколатдоршудаи идораи давлатӣ оид ба ғаёлияти обуҳавошиносӣ;
- муайян кардани тартибу шартҳои гузаронидани мониторинги муҳити зист;
- ҳифз ва муайян кардани меъёрҳои беҳатарӣ ҳангоми таҳқиқи ҳолати муҳити зист, инчунин дар раванди иҷрои он дар шароити махсус;
- муқаррар намудани тартиби ҷуброни зарар (зарари воқеӣ, ғоидаи аздастдода) ва зарари расида дар раванди ғаёлияти обуҳавошиносӣ;
- ташкили ҳамкории байналмилалӣ дар ғаёлияти обуҳавошиносӣ ва иштирок дар

шабакаи байналмилалии обуҳавошиносӣ;

- ҳалли дигар масъалаҳои фаъолияти обуҳавошиносӣ мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 6. Ваколати иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба фаъолияти

обуҳавошиносӣ

(ҚҶТ аз 26.07.14с., №1121; ҚҶТ аз 23.07.16 с., №1345)

Салоҳияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба фаъолияти обуҳавошиносӣ аз инҳо иборатанд: **(ҚҶТ аз 26.07.14с., №1121)**

- тасдиқи самтҳои барномаҳои маҳаллии соҳаи фаъолияти обуҳавошиносӣ;

- тасдиқи сметаи маблағгузорӣ ба барномаҳои маҳаллӣ, аз ҷумла ба фаъолияти истеҳсолию хоҷагӣ ва инкишофи инфрасохтори иҷтимоӣ, ки барои иҷрои ин барномаҳои мақомоти ҳудудии мақоми махсуси ваколатдори давлатӣ дар соҳаи фаъолияти обуҳавошиносӣ ҷалб карда шуданд;

- назорат ба фаъолияти шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ, ки ба фаъолияти обуҳавошиносӣ дар ҳудуди тобеи онҳо машғуланд;

- бо тартиби муқаррарӣ додани қитъаҳои замин ва объектҳои об барои ташкили шабакаҳои мушоҳидакунии (нуқтаҳои алоҳидаи статсионарии мушоҳидакунӣ) ҳолати муҳити зист;

- ҳалли дигар масъалаҳо мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 7. Ваколати махсуси ваколатдори давлатӣ оид ба фаъолияти обуҳавошиносӣ

(ҚҶТ аз 23.07.16 с., №1345)

Салоҳияти мақомоти махсуси ваколатдори давлатӣ оид ба фаъолияти обуҳавошиносӣ аз инҳо иборатанд:

- гузаронидани сиёсати ягонаи давлатӣ, таҳия ва ба амал татбиқ намудани барномаҳои давлатӣ, кору чорабиниҳо оид ба фаъолияти обуҳавошиносӣ;

- тайёр намудани лоиҳаи санадҳои меъёрию ҳуқуқӣ, таҳия ва қабули методикаи муайян намудани тартиби мушоҳидаи ҳолати муҳити зист;

- ба роҳ мондани фаъолият ва инкишофи соҳаи обуҳавошиносии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- мутобиқ сохтани фаъолияти субъектҳои соҳаи обуҳавошиносӣ, ки ба мақомоти давлатии обуҳавошиносии Ҷумҳурии Тоҷикистон дохил намешаванд;

- **ҳамоҳангсозии пешбурд ва ҳалли масъалаҳои марбут ба таъғйирёбии иқлим (ҚҶТ аз 23.07.16 с., №1345);**

- ташкил ва таъмини системаи давлатии мушоҳидавӣ, ҷамъоварӣ, коркард, таҳлил, маҳфуздорӣ, пешниҳод ва ба амал баровардани маълумотҳо дар бораи ҳолати муҳити табиӣ зист;

- таъмини истифодабарандагон бо маълумоти воқеӣ ва пешгӯӣ дар бораи ҳолати муҳити табиӣ зист, аз ҷумла маълумоти таъҷилий дар ин хусус;

- додани пешгӯиҳои расмӣ, дигар маводи иттилоотӣ оид ба арзёбии ҳолати муҳити зист;

- ташкил ва гузаронидани таҳқиқоти илмӣ оид ба баҳодихӣ ва пешгӯии ҳолати муҳити зист;

- ҳалли дигар масъалаҳо мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон.

БОБИ 3.

ФАЪОЛИЯТИ ОБУҲАВОШИНОСӢ.

ОБЪЕКТҲО ВА СУБЪЕКТҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ОБУҲАВОШИНОСӢ

Моддаи 8. Принципҳои фаъолияти обуҳавошиносӣ

Фаъолияти обуҳавошиносӣ бо риоя намудани принципҳои зерин ба амал бароварда мешаванд:

- мушоҳидаи ҳаматарафа ва бефосила ба вазъи муҳити зист;

- ягонагӣ ва муқоисашавандагии усулҳои мушоҳидакунӣ ба вазъи муҳити зист, инчунин усулҳои ҷамъкунӣ, коркард, нигоҳдорӣ ва паҳн намудани иттилооте, ки дар натаҷаи мушоҳидакунӣ ба даст оварда шудааст;

- бехатарии гузаронидани корҳо оиди таъсири фаъолоне ба равандҳои ҳавошиносӣ ва дигар равандҳо;

- якҷоя кардани тартиби дохилидавлатӣ ва байналмилалӣ мониторинги муҳити зист;
- самаранокии истифодаи иттилоот дар бораи вазъи воқеӣ ва пешбинишавандаи муҳити зист;
- мутобиқати фаъолияти мақомоти обуҳавошиносӣ бо вазифаҳои ҳифзи саломатии аҳоли, ҳифзи муҳити зист ва таъмини амнияти экологӣ;
- пурра, дуруст ва сари вақт дастрас будани иттилоот дар бораи ҳолати воқеию пешбинишавандаи муҳити зист ва самарабахш истифода бурдани он.

Моддаи 9. Объектҳои фаъолияти обуҳавошиносӣ

Ба объектҳои фаъолияти обуҳавошиносӣ иқлим, шароити ҳавошиносӣ ва обшиносӣ, тағйири муҳити зист дар натиҷаи таъсири омилҳои табиӣ ва антропогенӣ, дохил мешаванд.

Моддаи 10. Субъектҳои фаъолияти обуҳавошиносӣ

Субъектҳои фаъолияти обуҳавошиносӣ инҳо мебошанд:

- мақомоти махсуси ваколатдори давлатӣ дар соҳаи обуҳавошиносӣ ва ташкилотҳои минтақавӣ он;
- ташкилотҳои шабакаи мушоҳидакунӣ;
- дигар шахсони ҳуқуқӣ ва воқеие, ки фаъолияти обуҳавошиносиро дар асоси иҷозатнома (литсензия) ба амал мебароранд.

Моддаи 10¹. Ҳуқуқ ва ўҳдадорӣҳои кормандони мақомоти обуҳавошиносӣ

Кормандони мақомоти обуҳавошиносӣ ҳуқуқҳои зерин доранд:

- пӯшидани либоси махсус ва доштани нишони фарқкунанда;
- **гирифта гаштан, нигоҳ доштан ва истифодаи силоҳи ғайринизомии намуди худмуҳофизатӣ ҳангоми иҷрои вазифаҳои хизматӣ** (ҚҶТ аз 23.07.16 с., №1345);

- ҳуқуқҳои дигаре, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ муқаррар кардаанд.

Кормандони мақомоти обуҳавошиносӣ ўҳдадорӣҳои зерин доранд:

- риоя намудани интизоми хизматӣ;
 - таъмини ҳифзи моликияти давлатӣ;
 - балнд бардоштани сатҳи касбӣ ва тахассусӣ;
 - ўҳдадорӣҳои дигаре, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ муайян кардаанд.
- (ҚҶТ аз 26.12.11с., №786)**

БОБИ 4.

АСОСҲО ВА ТАРТИБИ АНҶОМ ДОДАНИ ФАЪОЛИЯТИ ОБУҲАВОШИНОСӢ

Моддаи 11. Иҷозатномадиҳии фаъолияти обуҳавошиносӣ

Иҷозатномадиҳии фаъолият дар соҳаи обуҳавошиносӣ ва соҳаҳои ба он алоқаманд, аз ҷумла иҷрои корҳои фаёлона таъсир расонидан ба ҳодисоту равандҳои обуҳавошиносӣ ва геофизикӣ, тибқи Қонуни Љумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият» амалӣ карда мешавад.

Моддаи 12. Намудҳои мушоҳидаи вазъи муҳити зист

Мушоҳидаи вазъи муҳити зист ба навъҳои зерин тақсим мешавад:

- ҳавошиносии назди заминӣ;
- обшиносӣ;
- яхшиносӣ;
- ҳавошиносии кишоварзӣ;
- актинометрӣ ва тавозуни гармӣ;
- аэрологӣ;
- ҳавошиносии радиолокатсионӣ;
- озонсанҷӣ;
- дараҷаи ифлосшавии атмосфера, обҳо, хок, замин, қабати барф, олами наботот.

Мушоҳида ба вазъи муҳити зист нисбати дигар ҷузъиёти муҳити зист, инчунин дар шароити махсус ва ба мақсадҳои мудофия низ сурат гирифта метавонад.

Моддаи 13. Фаъолияти мақомоти обуҳавошиносии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар

соҳаи

ҳавошиносӣ

Фаъолияти мақомоти обуҳавошиносӣ дар соҳаи ҳавошиносӣ ба муайян кардани вазъият ва инкишофи ҳодисаҳои ҳавошиносӣ, равандҳои техногенӣ, физикӣ, кимиёвӣ ва дигар равандҳо дар атмосфера ҳангоми таъсири мутақобила бо дигар объектҳои муҳити зист нигаронида шудааст.

Бо мақсади ба даст овардани маълумотҳои ҳавошиносӣ дар баландиҳои дараҷаи стандартӣ ва махсуси атмосфера мушоҳидаи аэрологӣ гузаронида мешавад.

Барои омӯختани таъсири шароитҳои ҳавошиносӣ ба инкишофи зироатҳои кишоварзӣ ва парвариши ҳосил назорати ҳавошиносии кишоварзӣ анҷом дода мешавад.

Вазифаҳои асосии фаъолияти обуҳавошиносӣ дар соҳаи ҳавошиносӣ аз инҳо иборатанд:

- таъмин намудани ташкилотҳои пешгӯӣ бо маълумотҳои зарурӣ барои тартиб додани пешгӯии ҳамаи талаботи обуҳавошиносӣ ва огоҳ намудан аз шароитҳои номусоиди дарназардошта;

- огоҳ кардани мақомоти давлатӣ, шахсони ҳуқуқӣ ва воқеъ аз ҳодисаҳои хавфнок ва табиӣ атмосфера ё равандҳои иқлимӣ, дигар тағйиротҳои ҳавошиносии муҳити зист;

- ҷамбасти маълумотҳои боэътимод дар бораи низоми ҳавошиносӣ ва радиатсионӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 14. Фаъолияти мақомоти обуҳавошиносӣ дар соҳаи обшиносӣ

Фаъолияти мақомоти обуҳавошиносӣ дар соҳаи обшиносӣ ба мақсади ҷамъовари маълумот дар бораи ҳолати дарёҳо, кулҳо, обанборҳо, каналҳо, дигар объектҳои об ва умуман дар бораи захираи оби рӯи заминӣ, ки ба мақсадҳои зерин зарур аст, анҷом дода мешавад:

- қонунгардонидани талаботи аҳоли ва хоҷагии халқ ба маълумотҳои оид ба тағйирёбии низомҳои обшиносии объектҳои об ва ҳодисаҳои хавфноки обшиносӣ;

- омӯختани қонуниятҳои фазоӣ муваққатии низоми обшиносӣ, бурдани ҳисоботи давлатии обҳо, кадастри об, ҳисоби захираҳои об ва тавозуни оби ҳавзаҳо ва ҳудудҳои обӣ, баҳодихӣ ба таъсири фаъолияти хоҷагӣ ба низоми объектҳои об ва захираҳои об.

Моддаи 15. Мушоҳида ва назорати мақомоти обуҳавошиносӣ ба сатҳи ифлосшавии

муҳити зист

Мақомоти обуҳавошиносӣ ба сатҳи ифлосшавии атмосфера, обҳои рӯизаминӣ, хок, замин, олами наботот ва қабатҳои барф бо мақсади муайян намудани сарбории антропогенӣ ин объектҳои муҳити зист аз ҳисоби партовҳои моддаҳои ифлоскунанда ва аз сарҳад воридшавии онҳо назорат ва мушоҳида мекунад, инчунин ба ифлосшавии радиоактивии атмосфера, об, хок, замин ва таҳшинҳои зери замин мушоҳида ва назорат мебарад.

Номгӯи моддаҳои ифлоскунандаро, ки онҳо мавриди мушоҳида ва назорат қарор мегиранд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 16. Фаъолияти обуҳавошиносӣ дар шароити махсус

Фаъолияти обуҳавошиносӣ дар шароити махсус (офатҳои табиӣ, фалокатҳо, садамаҳо ва дигар вазъиятҳои фавқулодда, барҳам додани оқибатҳои онҳо) қисми таркибии амали системаи давлатии пешгирӣ ва барҳамдиҳии оқибатҳои вазъияти фавқулоддаи табиӣ ва техногенӣ мебошад.

Ҳангоми офатҳои табиӣ, фалокатҳо ё садамаҳо, ки боиси ифлосшавии муҳити зист гардидаанд ё боиси он шуда метавонанд, мушоҳидаҳои иловагӣ ба тағйироти муҳити зист гузаронида мешавад.

Моддаи 17. Мониторинги ҳолати муҳити зист

Амалӣ намудани мушоҳидаҳо ва фаъолияти дигари пешбининамудаи моддаҳои 12-16 Қонуни мазкур аз ҷониби мақомоти обуҳавошиносӣ асоси мониторинги ҳолати муҳити зист ба ҳисоб меравад (ҚҶТ аз 23.07.16 с., №1345).

Моддаи 18. Нуқтаҳои шабакаҳои мушоҳидакунӣ ва ҳифзи онҳо

Воҳиди ибтидоии истехсолии системаи миллии обуҳавошиносӣ ва шабакаи

байналмилалии обуҳавошиносӣ, ки дар бораи ҳолати муҳити зист бевосита маълумот гирифта, онро кор карда, ба марказҳои обуҳавошиносӣ пешниҳод менамояд, нуқтаи шабакаи мушоҳидакунӣ мебошад.

Вайрон кардан ё ба ҷои дигар кучонидани нуқтаҳои шабакаҳои мушоҳидакунӣ, инчунин кушодани объектҳои нав ё бастанӣ объектҳои амалкунанда, ки ба шабакаи давлатии мушоҳидакунӣ дохил мешаванд, танҳо бо иҷозати мақомоти махсуси ваколатдори давлатӣ дар соҳаи фаъолияти обуҳавошиносӣ бо мувофиқаи *мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ* сурат мегирад. **(ҚЧТ аз 26.07.14с., №1121)**

Бо мақсади ба даст овардани маълумоти бозътимод дар бораи гузариши равандҳои табиӣ дар ҷойҳои гузаронидани мушоҳидаи ҳолати муҳити зист дар атрофи нуқтаҳои шабакаҳои мушоҳидакунӣ, минтақаҳои муҳофизатӣ ҷорӣ намуда, дар онҳо фаъолияти хоҷагӣ ва дигар фаъолият маҳдуд карда мешавад.

Тартиби муқарар кардани минтақаҳои муҳофизатӣ ва номгӯи маҳдудиятҳои фаъолияти хоҷагӣ ва дигар фаъолиятро дар онҳо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Барои ҷойгаркунии шабакаҳои мушоҳидакунӣ ҷудо кардани қитъаҳои замин ва акваторияи обӣ мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад

Соҳибони заминҳо, заминистифодабарандагон ва дигар истифодабарандагони табиат, ки дар қитъаҳои замини онҳо нуқтаҳои шабакаҳои мушоҳидакунӣ ҷойгир шудаанд, ўҳдадоранд барои ба ин нуқтаҳо омада анҷом додани корҳои мушоҳидавӣ, интиҳоби намунаҳо, таъмиру барқарорсозӣ ва дигар корҳои имконият фароҳам оваранд.

Моддаи 19. Маблағгузорӣ ба фаъолияти обуҳавошиносӣ

Таъминоти молиявии фаъолияти давлатии обуҳавошиносӣ аз ҳисоби маблағҳои зерин сурат мегирад:

- буҷети давлатӣ;

- **маблағҳои махсуси ҳифзи муҳити зист (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345);**

- манбаҳои дигари манъанакардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Фаъолияти обуҳавошиносӣ мумкин аст дар асоси шартнома аз рӯи фармоишҳои шахсони ҳуқуқӣ ва воқеъӣ бидуни расондани зарар ба иҷроӣ ҳаҷми корҳои, ки аз ҳисоби буҷет маблағгузорӣ мегардад, низ иҷро карда шавад.

Корҳои дар соҳаи обуҳавошиносӣ ҳангоми барҳам додани оқибатҳои вазъияти фавқулода аз ҳисоби буҷети давлатӣ ва дигар манбаҳои манъанакардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағгузорӣ карда мешаванд.

БОБИ 5. ИТТИЛООТ ДАР БОРАИ ВАЗЪИ МУҲИТИ ЗИСТ

Моддаи 20. Категорияҳои дастрасшавии иттилоот дар бораи вазъи муҳити зист ва маводи

иттилоот

Иттилоот дар бораи вазъи муҳити зист ва маводи иттилоотӣ ошкоро ва ба ҳама дастрас мебошад, ба истиснои иттилоот, ки мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба категорияи дастрасшавии маҳдуд мансуб доништа шудааст.

Иттилооти таъиноти умумӣ ба гурӯҳи захираҳои ҷумҳуриявии иттилоот дар соҳаи обуҳавошиносӣ мансуб доништа мешавад.

Моддаи 21. Фонди ягонаи давлатии маълумот дар бораи вазъи муҳити зист

Фонди ягонаи давлатии маълумот дар бораи вазъи муҳити зист, дар асоси ҷамъкунӣ, коркард, баҳисобгирӣ, нигоҳдорӣ ва паҳн намудани иттилоотӣ барасмиятдаровардашуда дар бораи вазъи муҳити зист ташаккул меёбад.

Таркиб ва сохтори маълумоти барасмиятдаровардашуда дар бораи вазъи муҳити зист, инчунин тартиби ташаккул додан ва ихтиёрдорӣ кардани фонди ягонаи давлатии маълумотро дар бораи вазъи муҳити зист Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад.

Моддаи 22. Тартиби пешниҳод кардани иттилоот дар бораи вазъи муҳити зист аз тарафи

шахсони ҳуқуқӣ ва воқеъ

Пешниҳод кардани иттилоот дар бораи вазъи муҳити зист, аз тарафи шахсони ҳуқуқӣ ва воқеъ ба мақомоти махсуси ваколатдори давлатӣ дар соҳаи обуҳавошиносӣ бо тартиби

муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ гардонида мешавад.

Моддаи 23. Шартҳои ба истифодабарандагон (истеъмолкунандагон) пешниҳод намудани

иттилоот ва маводи иттилоотӣ дар бораи вазъи муҳити зист

Иттилоот ва маводи иттилоотӣ дар бораи вазъи муҳити зист ба истифодабарандагон бепул, инчунин дар асоси шартномаҳо мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

Иттилоотӣ таъиноти умумӣ ба истифодабарандагон дар шакли матнҳо ба тарзи хаттӣ, таблитсаҳо ва ҷадвалҳо ба воситаи алоқаи почта, тавассути воситаҳои ахбори умум ва алоқаи электронӣ мувофиқи тартиби иттилоотӣ доимӣ ё аз рӯи дархости истифодабарандагон расонида мешавад.

Иттилооти махсус дар бораи вазъи муҳити зист ба истифодабарандагон дар асоси шартнома расонида мешавад.

Мақомоти махсус ваколатдори давлатӣ дар соҳаи обуҳавошиносӣ вазифадораст, ки ба истифодабарандагон ба таркиби иттилооти пешниҳодшуда оид ба вазъи муҳити зист, дар бораи шаклҳои расонидани ин иттилоот ба ташкилотҳое, ки ба истифодабарандагон хизмати ахборотӣ мерасонанд, маълумот диҳад.

Тартиби пешниҳод намудани иттилоот дар бораи вазъи муҳити зист аз тарафи шахсони ҳуқуқӣ ва воқеъ давлатҳои хориҷӣ бо шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

**БОБИ 5¹. ҲАМКОРИИ БАЙНАЛМИЛАЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР СОҲАИ ОБУҲАВОШИНОСӢ**
(ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345)

Моддаи 23¹. Ҳамкории байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи обуҳавошиносӣ

Ҳамкории байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи обуҳавошиносӣ дар асоси шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад. Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ташаккул ва рушди шабакаҳои байналмилалӣ мушоҳидавӣ ва мубодилаи иттилооти байналмилалӣ дар бораи муҳити зист васатҳи олудашавии он мусоидат менамояд.

Мақомоти махсуси ваколатдори давлатӣ оид ба фаъолияти обуҳавошиносӣ ҳифзи манфиатҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва танзими фаъолияти шахсони ҳуқуқиро, новобаста ба шакли ташкилию ҳуқуқӣ ва шахсони воқеиро ҳангоми амалисозии ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи обуҳавошиносӣ, таъмин месозад.

Тартиби иштироки мақомоти махсуси ваколатдори давлатӣ оид ба фаъолияти обуҳавошиносӣ дар ҳамкории байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла дар мубодилаи иттилоот оид ба вазъи муҳити зист, дар асоси шартномаҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрию ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (ҚЧТ аз 23.07.16 с., №1345).

**БОБИ 6.
МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ**

Моддаи 24. Назорати давлатӣ ба амалӣ гаштани фаъолияти обуҳавошиносӣ

Вазифаи назорати давлатӣ ба амалӣ гаштани фаъолияти обуҳавошиносӣ аз ҷониби ҳамаи иштирокдорони он новобаста ба шаклҳои моликият ва тобеъият иҷро намудани талаботи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти обуҳавошиносӣ мебошад.

Ба амалӣ гаштани фаъолияти обуҳавошиносӣ мақомоти махсуси ваколатдори давлатӣ дар соҳаи фаъолияти обуҳавошиносӣ ва мақомоти ҳудудии он бо тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон назорати давлатӣ мебаранд.

Моддаи 25. Ҳалли баҳсҳо байни иштирокдорони фаъолияти обуҳавошиносӣ

Баҳсҳои байни истехсолкунандагон ва истифодабарандагони маълумот дар бораи ҳолати муҳити зист бо тартиби суди баррасӣ мешаванд.

Моддаи 26. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ, ки талаботи Қонуни мазкурро вайрон мекунад, тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 27. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмиаш мавриди амал қарор дода шавад.

**Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
РАҲМОНОВ**

Э.

ш. Душанбе, 2 декабри соли 2002
№86